REDACȚIUNEA.
Administrațiunea și Tipografia.
BRAȘOV, piața mare Nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se primesc. Manuscripte nu se retrimet.
INSERATE se primesc la ADMINISTRAȚIUNE în Brașov și la următórele Birouri de anunciurí:
In Viena: M. Dukes Nachf. Nax. Augenfeld & Emerich Lesner, Heinrich Schalek. Rudolf Mosse. A. Oppelike Nacht. Anton Oppelik. In Budapesta: A. V. Goldberger, Ekstein Bernat. In Hamburg: Karolyi & Liebmann.
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o seria garmond pe o colónă 6 cr.
— Publicărī mai dese după tarifă și învoială
RECLAME pe pagina a 3-a o seriă 10 cr. séu 30 banī.

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL LXIII.

„GAZETA“ iese în fiăcare di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șése lunī 6 fl., pe trei lunī 3 fl.
N-rii de *Duminecă* 2 *fl.* pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 francī, pe șése lunī 20 fr., pe trei lunī 10 fr.
N-rii de *Duminecă* 8 francī.
Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la d-nii colectorī.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare Têrgul Inului Nr. 30, etagiu I.: Pe un an 10 fl., pe șése lunī 5 fl., pe trei lunī 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 lunī 6 fl., pe trei lunī 3 fl. — Un esemplar 5 cr. v. a. séu 15 banī. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 276. Brașov, Joi 14 (27) Decemvrie. 1900.

Pěcatele contra preceptelor creștine.

Dintre contemplările, ce le fac de sěrbătorile Crăciunului foile unguresci, se remarcă de astă-dată articulul fóiei evreo-nemțescī a guvernului, care variază în mod neobicīnuit tema învěțăturilor „întemeiătorului religiunei creștine“, care a lăsat ca sfântă datoriă omenimei „cultivarea dreptului și esercitarea iubirei, ce planéză peste tóte“.

Pe tema acésta amintitul organ, care în timp de trei-decī de anī sub tóte guvernele n'a sěvêrșit decât cele mai grele pěcate în contra preceptelor creștinescī, ce le desfășură acuma militând necontenit în favórea șovinismului maghiar intolerant și violent, ajunge la următorea conclusiune:

„In organisația de stat civilisată, în ordinea socială și în legile ei, carī îi norméză datoriile și drepturile, vedem în ultima analisă numai consecența poruncilor marelui întemeiător al credinței. Statul constituțional este espresiunea împărțirei drepte a puterei între domnitor și popóre. Impěratului i-se dă ce este a împěratului; de altă parte însě popórele primesc un teren larg de desvoltare conform dreptului lor de a-șī conduce ele însești destinele spre validitarea demnității de om. Pe fundamentul ridicat de Mântuitorul lucréză spiritul liberat din cătușī încă și astădī la clădirea omenimei civilisate. Dér ar fi îngâmfare, stupiditate și pěcat de a afirma, că acéstă clădire e terminată séu și numai aprópe de terminarea ei“.

Cuvinte frumóse ocasionale. Dér cât de departe este realitatea de ele. A vorbi despre dreptate și iubire le este ușor acelora. carī sciu sě mănueze péna, bucurându-se de-o inteligență mai superióră. Insě ceeace nu iese din inimă, din cea mai adêncă convingere, este numai glasul fariseului, care desfășură multă iscusință, fără a avé un pic de sinceritate și de bunăvoință.

„In patria nóstră — dice mai departe fóia despre care vorbim — ies la lumină numai sporadic aparițiunī, carī ar puté sě deștepte îndoelī neliniștitóre asupra stabilității celor ce s'au creat până acum. Dér cine ar puté sě nege, că și la noi situațiunea este posomorîtă, că aicī a fost de-ajuns un scurt period de lipsurī și nevoi materiale spre a întrista adênc spiritele și spre a face sě iese în mod neașteptat la ivélă contrastele dintre diferitele clase?“

Nu vede așa-dér fóia guvernului decât numai aparițiunī „sporadice“ de natură a deștepta îngrijirile celor dela putere și nu vede între milionele de nemulțumițī din acest stat, decât numai nisce începuturī de lupte între clasele sociale

Sě fiă óre în tóte celelalte privințe respectate în acest stat preceptele creștinescī? Sě fiă de ajuns óre pentru alinarea „adêncei amărăciunī“ ce a cuprins spiritele, că se iau unele měsurī pentru muncitorii, carī nu capětă de lucru și stau sě móră de fóme cu familiile lor, și ici colo pentru cei bântuițī de miseriă din țéră?

Acésta este milă, sunt câte-va sfărmiturī, ce se aruncă de adī pe mâne celor lipsițī de hrană. Dér unde rěmâne respectarea și cultivarea dreptului, unde iubirea creștinéscă, care trebue sě creeze terenul, ca popórele sě se pótă desvolta liber în acest stat, spre mărirea demnității omenescī?

Sunt mult încărcațī de pěcate cei-ce abuséză de marile precepte creștinescī, folosindu-se de ele numai, ca sě apară că sunt dreptī și că au în vedere binele popórelor, pe când ei nu se gândesc și n'au simț decât pentru interesele lor egoiste, carī îșī află satisfacerea numai lovind în dreptul popórelor conlocuitóre și luând în deșert îndatoririle, ce le au față cu ele.

Grevele lucrătorilor flămândī, ce isbucnesc din când în când în capitală și 'n orașele mai principale și miseria poporațiunei din anumite ținuturī, care dă nascere emigrărilor în massă, este numai o părticică a relelor, de care sufere organismul statului ungar. Calamitatea cea mare, rana permanentă, de care sufere acest organism, nedreptățirea și necreștinésca tratare a milionelor popórelor de altă limbă, sunt retăcute, căcī altfel cum s'ar puté vorbi numai de aparițiunī sporadice, ce nasc îngrijirī și indoelī în stabilitatea lucrurilor?

Insě adevěrul nu se va puté ținé mult timp sub obroc, și chiar preceptele creștine ne spun, că în cele din urmă adevěrul și dreptatea va triumfa și trebue sě triumfeze.

Situația în Macedonia.

Numěrul din urmă al „*Peninsulei Balcanice*“ aduce aměnunte interesante asupra situațiunei în Macedonia. Din cele ce se spun în numita foie apare, că comitetul macedo-andrianopolitan șī-a strămutat sediul chiar în Macedonia, cu tóte měsurile luate de autoritățile otomane în contra agitatorilor bulgarī. Étă ce scrie „Peninsula Balcanică“:

Ramificațiunile Comitetului din Sofia, care se găsesc prin diferite orașe din Macedonia, au început de o vreme încóce, ca sě se agite și sě comploteze la viața mai multor notabilī Românī de acolo. Dilnic cad victime în mânile agenților Comitetului bulgar.

Causele, carī au contribuit ca agitațiunile Comitetului sě ia așa de marī proporții, sunt următórele:

1. Agenții Comitetului macedonean de cât-va timp sunt încuragiațī de înșișī agentii comercialī ai Bulgariei, aflătorī prin diferite orașe, și prin urmare încurajațī și de guvernul bulgar.

2. Mulțī ómenī fără de căpătâiŭ dându-se drept agențī ai Comitetului, au reușit, ca prin jafurī și omorurī sě-șī facă averī colosale, și pot trăi anī fără nicī o grijă materială.

3. Causa principală însě, care contribue la aceste agitațiunī este, că de cât-va timp Comitetul a luat puterea și dreptul a numi și permuta pe profesorī, preoțī și pe învěțătorī.

Așa fiind, aprópe toțī profesorii bulgarī din Macedonia sunt membrii ai Comitetului din Sofia și șefī ai sub-comitetelor din orașul, unde este numit și unde servesce ca un agent secret al Comitetului. Până și clerul înalt bulgar sprijinesce acțiunea Comitetului.

Acéstă stare de lucrurī, care se agravéză din ce în ce, îngrijesce mai ales pe profesorii și institutorii scólelor nóstre, nefiindigurī, ce sórte nenorocită îi aștéptă.

Deși faptele Comitetului sunt dilnic înfierate și desaprobate de lumea civilisată, el în loc sě se lase, născocesce altele și mai barbare, pentru-ca sě pótă stêrpi cu mai mare ușurință pe toțī aceia, carī nu vor sprijini acțiunea sa.

*

Corespondentul numitei foi trimite următórele aměnunte asupra crimei comise de o cétă de bandițī bulgarī asupra Armânului Christu Carabulea din satul Câmporov (cazaua Castoria). Étă cum s'au petrecut lucrurile:

In séra dilei de 13 Noemvrie, o cétă de 7 bandițī bulgarī s'au furișat în casa sus disului Armân și intrând nesupěrațī de nimenī în camera în care dormea Christu și cu 2 copii ai sěi: doi din ei se repedîră asupra bětrânului, pe care l'au înjunghiat, alțī doi s'au repedit asupra micilor copii și apucându-i de gât, i-au sugrumat, ér restul cutreierau casa pentru a răpi tot ce era mai prețios.

Bandiții nu se mulțumiră numai cu acéstă dramă sângerósă, ci s'au dus și la casa Armânului Ghiță Caranica, cu scop, ca sě-l omóre. Aicea însě tréba nu le merse bine, căcī pe când se căsneau sě spargă ușile, fiul lui Caranica s'a deșteptat și audênd sgomot afară, a deșteptat imediat pe tatăl sěu, care fără a perde nicī un moment s'au înarmat și s'au îndreptat spre ferestra curții, de unde trăgênd câte doue focurī, au omorît pe 3 bandițī; unul a fost grav rănit, ér ceilalțī 3 luându-o la fugă au putut scăpa cu viață.

După cercetările poliției, s'a constatat, că bandiții erau în legătură cu Bulgarii din sat. De aceea o mare parte din ei au fost arestațī și trimeșī la Castoria, unde au fost pușī la rěcóre, pentru a se odihni.

Contemplărī de Crăciun.

Spicuind prin articulii de Crăciun ai foilor unguresci fără deosebire de partid, găsim în ei constatându-se lucrurī și adevěrurī amare.

„**Alkotmany**“ dice între altele: „De ce vě temețī? Cine vě póte infesta? Ne temem, fiind-că nu avem pace și liniște. Ceea-ce agonisim în sudórea feții nóstre, nu este al nostru, și ceea ce produce pămêntul nostru, ni-se ia cu puterea. Pětrund în casele nóstre și prădéză ceea-ce am câștigat. Décă ne plângem, suntem pedepsițī. Fiiī noștri sunt dușī la óste, ca sě ucidă pe cei ce nu-i cunosc, pe ce-i carī nu ne-au supěrat... Viața nóstră e numai o grijă și o miseriă, și bětrânețele nóstre n'au nicī o mângăere, décă nu putem munci. Suntem liberī și totușī sclavī; am crescut și totușī suntem orfanī. Nu putem sě ne ajutăm.... Ne cinstim părinții, mamele; ne iubim frații și copiii; neam căutat iubirea familiară. Au pětruns însě și aicī și au sguduit pacea căminului nostru prin aceea, că adī nicī familia nu mai este a nóstră, ci a statului. Ne-am refugiat în bisericī, dér și la altarele nóstre ne-au urmărit cei fără Dumnedeu, strigênd, că numai statul este atotputernic.... Omul este domn pe pămênt și peste natură și el nu trebue sě atêrne dela alt om, decât dela cel mai tare. Alianța celor mai puternicī ómenī însě, este guvernul“...

„**Egyetértés**“ scrie: „Presentul nu este în stare a-ne nutri consciența de sine, nu-i capabil a da veseliă speranțelor nóstre. Națiunea e bolnavă, sufere de bóle durerόse. ....Agricultorul se luptă cu mii de năcazurī. Datoriile i-se sporesc, productul însě nu. Ceea-ce produce n'are nicī un preț, ér sarcinele, ce-l apasă, nu scad. Mult pretinde statul, mai mult creditorii streinī și mai mult însě obiceiurile bune și rele ale societății nóstre. Pe mare și în colonii nicī un isvor pentru bunăstarea nóstră. Statele vecine puternice îșī închid granițele pentru produsul nostru și cu suflet deprimat privim în nesigur, când vedem di de di scădênd capitalul național... Ne-am rênduit stat după modelul statelor marī. Facem lux de stat mare, pretindem tot felul de strălucirī, purtăm tóte sarcinile, fără de a avé mărimea și independența pentru acésta... Călětorim, facem băi, ne îmbrăcăm facem curse, jucăm cărțī, jucăm la bursă, pretindem literatură și artă, ne îmbuibăm în distracțiile cele mai aristocratice, înființăm oraș mare și jertfim pentru mărimi streine. Cum n'am slei dér încetul cu încetul?“...

In felul acesta scriu și alte foi și rare sunt acelea, carī sě vadă lucrurile în colorī mai trandafirii.

Emigrările.

Am amintit erī, că aprópe nu este comună locuită de Rutenī, din care 10—50 familii sě nu emigreze la Brasilia, și că după înseșī spusele unei foi guvernamentale, nenorociții emigranțī dic, că mai bine sě li-se taie capetele, decât sě mai rěmână aicī.

Aceeașī foia („Bud. Hirlap“) scrie în numěrul ei de Crăciun, că la guvern sosesc dilnic rapórte de tot întristătóre despre proporțiile, ce le iau emigrările din Ungaria.

Pe când în Budapesta erau banī și muncă, dice numita fóie, veniau aicī cu grămada din popor. Acum însě privirea lor se îndréptă numai spre America. Nicī solgăbirěul, nicī vice-șpanul, nicī preotul nu póte sě-i mai rețină, *duc cu ei femeiă și copii* și nu lasă aicī nimic, ce i-ar reține, decât póte un mormênt. Mai îngrijitor în aceste emigrărī este, că emigranții îșī duc acum și copiiī. Se rup astfel tóte firele, ce-i lega de pămêntul strămoșesc. Nicī statul, nicī societatea nu merge pe urmele lor în Brasilia séu airea pe pămêntul lui Vespuccio Amerigo. Sprijinul și puterea monarchiei nu apare alăturī de ei și de grija consulilor pot sě se prăpădéscă cu miile.

Fóia din cestiune dice mai departe, că emigrarea e promovată de împrejurarea, că agenții pentru emigrare procură bilete pentru jertfele lor numai în Austria, unde poliția maghiară nu-i mai póte reține, ér autoritățile austriace ajută simplu, ca emigranții din Ungaria sě-șī pótă face drumul spre America.

Orî-ce s'ar dice însĕ din partea foilor unguresci şi orî câte învinuirî s'ar ridica în potriva organelor din strĕinătate, ele nu valoréză nimic şi cad de sine în faţa crudei realităţî, că cei-ce emigréză n'o fac acésta de bună voie, ci siliţî de misериă şi lipsă. Décă n'ar fi aşa, ce ar puté sĕ-i îndemne aşî părăsi casa şi vatra strămoşéscă şi a lua lumea în cap acum în driul iernii. Dér las' că pe urma acestor nenorociţî vin alţii de peste hotarĕ, vin roiurî-roiurî perciunaţii de prin Galiţia şi din alte ţĕrî strĕine, căcî aicî află dór' ocrotire şi un loc cu sóre şi lumină, şi unde în scurt timp ajung sĕ fiă ei stăpânî, ér locuitorii băştinaşî ai ţĕrii stăpâniţî ajung sĕ fiă de ei, — graţiă atenţiunei, ce li-se dă acestor veneticî evrei din partea cercurilor guvernamentale.

Desbaterea Adresei în Senatul român.

In şedinţa dela 4 Decemvrie st. v. Senatul român a întrat în discuţia generală asupra proiectului de rĕspuns la Mesagiŭ.

Cel dintâiŭ a luat cuvêntul şeful partidului liberal, căruia i-a rĕspuns ministru-preşedinte şi ministru de finance P. P. Carp. In aceste douĕ discursurî remarcabile, pe carî le vom reproduce în estras, a culminat desbaterea Adresei în Senat.

După ce raportorul Gr. Tocilescu a dat cetire cunoscutului proiect de Adresă, a luat cuvêntul

D-l Dim. A. Sturdza: Era de sperat, dice d-sa, că după proclamarea independenţei şi după înfiinţarea regatului, luptele nóstre politice atât de violente, se vor alina. Acéstă speranţă legitimă însĕ, din nenorocire, nu s'a realisat şi astădî partidele stau tot înaintea unor lupte aprinse şi crâncene ca şi în trecut. Regretă acésta; constată numai, că partidul liberal n'a căutat sprijin în stradă şi nu prin stradă tinde a ajunge la putere.

S'a vorbit de luarea puterei şi de politica autoritară. Aceste formule sunt învechite. Partidul liberal a venit şi va veni la guvern numai atuncî, când va fi chemat de organele legiuite, carî sunt Regele şi Parlamentul.

In situaţiunea actuală, avem de semnalat un fapt, că guvernul, oposiţiunea, ţéra întrégă, este adênc îngrijată de grava crisă, în care ne aflăm. Toţî avem consciinţă de acéstă crisă gravă, şi cu toţii aşteptăm îndreptarea acestei situaţiunî.

In împrejurările de adî, partidul liberal nu are alt rol, decât a-şî spune cuvêntul în linişte, dér fără şovăirî.

Crisa se arată mai ales în situaţiunea finanţelor şi a creditului ţĕrei. Aceste douĕ puncte sunt, carî astădî ne îngrijesc pe toţî şi mai tare.

Décă cercetăm finanţele nóstre dela 1862 încóce, de când avem budgete regulate, vedem, că la 1862 veniturile statului erau de $35^1/_2$ milióne, la 1898—1899 ele s'au ridicat la 236 $^1/_2$ milióne. In 38 de anî s'au înşeptit veniturile statului.

Acésta arată fără de îndoială, o putere vitală economică, tot atât de reală, ca şi puterea vitală politică, care a dat nascere Regatului.

Şi cine îşî aduce aminte de timpurile dela 1862, va mai constata, că acele 35 de milióne se încassau cu mult mai greu, decât se încasséză astădî o sumă de şépte orî mai mare.

In aceştî trei-decî şi opt de anî ne-am pus pe o muncă spornică, care a dat resultate însemnate, în privinţa politică, ca şi în privinţa economică. Cu toţii constatăm, că astădî ţéra e cu mult mai bogată, decât era în 1862. Voiŭ aminti numai, că în anul 1862 ar fi fost imposibil a clădi căsuţa cea mai modestă la Sinaia; astădî stau ridicate nu numai palatul regesc, dér şi o mulţime de alte clădirî frumóse.

De-odată însĕ lucrurile s'au schimbat şi o stare, pe care cu toţii o consideram ca înfloritóre, s'a prefăcut într'o suferinţă generală, care a atins tóte clasele societăţii.

Nu numai guvernul, nu numai tesaurul public şi creditul statului, dér dela ţĕrau şi până la proprietarul cel mai bogat, dela negustorul cel mai mic până la cel mai mare industriaş, toţî sunt atinşî de acéstă situaţiune.

Acésta îngrijesce ţéra întrégă, şi la acésta calamitate s'a mai adaus şi neîncrederea strĕinătăţii în privinţa nóstră. Astfel s'a produs o scădere a creditului, atât de solid stabilt, şi acésta, fără îndoială, în detrimentul nostru al tuturor.

Datoria publică a statului român era, la 1 Aprilie 1900, de 1.217.822 100 lei. Din acéstă sumă efecte 5% sunt de 466.982.500 lei şi efecte 4% sunt de 753.839.600 lei. Inainte de un an şi jumĕtate cursul efectelor 5% era de 104 la sută şi astădî e de 88,40; ér cursul celor 4% era 94 şi adî de 73,90.

Pierderea, ce au suferit detentorii efectelor române, este dér de 223,768.029, séu de 18,30%, aprópe a cincea parte a capitalului împrumutat.

Cea mai mare parte a acestui capital este în strĕinătate, şi astfel uşor se esplică îngrijirea detentorilor strĕinî, carî au suferit o pierdere atât de însemnată în averea lor.

Ei se întrébă, cum stau astădî, cum vor sta mâne; şi aceeaşî întrebare o pune şi ţéra în acest mod — cum vom recăpĕta acum şi în viitor încrederea strĕinătăţii, care se află astădî adênc sdruncinată?

Espune apoi în trăsăturî generale cum ţéra a ajuns la acéstă stare de lucrurî.

Cum vom caracterisa acéstă situaţiune altfel, decât că am cheltuit mai mult, decât aveam, mai mult decât puteam. Orî-ce s'ar dice şi ori cât ne-am întórce, este evident, luând cursul celor trei-decî şi opt de anî, în care tóte partidele s'au strecurat la putere, este evident, că cu toţii am mers pe calea unor cheltuelî prea esagerate, tot gândind, că nu va veni un an atât de rĕu ca anul 1899—1900 şi că nu pot sĕ se mai ivéscă şi alte împrejurărî, carî sĕ îngreuneze situaţiunea creditului lumei întregî.

Étă cum a venit rĕul şi unde stă rĕul.

De o parte avem pierderî marî ale efectelor statului — aprópe o cincime a capitalului, ce represintă; de altă parte, 30 milióne deficit, calculat numai pe diferenţa sporiului de cheltuelî peste sporul veniturilor în timp de patru-spre-dece anî.

Ce ne dictéză în împrejurările actuale mintea cea simplă, mintea sănĕtósă? Când ai cheltuit prea mult şi acésta te-a adus în dificultăţî de traiŭ, ce trebue sĕ facî? Evident: sĕ cheltuescî mai puţin. Étă tótă filosofia acestei cestiunî. In ce se traduce cerinţa acésta de economii pentru stat? In restrîngerea budgetului, în a lua fórfecile cele marî şi în a tăia cheltuelile esagerate făcute până acum. Alt leac nu este, şi cine vré sĕ găséscă alt leac aiurea, va înfunda tot mai mult tesaurul public în dificultăţî.

Dic acésta cu certitudine, nu numai pentru-că aşa ne dictéză bunul simţ, dér o dic pentru-că budgetele ast-fel cum sunt alcătuite, nu sunt resultatul unei sporirî organice a trebuinţelor statului, ci resultatul sporirei desordonate.

Scim cu toţii, şi cei carî sunt şi cei cărî au fost la guvern, şi foştii şi actualii deputaţî şi senatorî, că sporirile cele mai multe, fie de lefurî, fie de material, fórte adese-orî au fost produse de apucăturî personale orî locale ale unora séu altora; nu au fost sporirî necesare, ci sporirî nejustificate, necumpĕnite (Aplause).

Imi veţî da voie sĕ dau un esemplu fórte lucitor despre disordinea organismului nostru budgetar, care va dovedi totodată, că trebue pus în ordine.

Avem un institut meteorologic, care e condus cât se póte de bine, un institut, care face onóre ţĕrei.

Se cheltuesce pentru acest institut o sumă óre-care; dér nu avem nicî rudimentele măcar ale unui serviciu statistic al statului, fără de care o administraţiă regulată a statului e imposibilă.

E aşa de jos acest serviciu, încât nicî măcar întinderea esactă a judeţelor şi numĕrul esact al populaţiunei ţĕrei nu le scim, şi ne aflăm în situaţiunea ridiculă, după tot felul de combinaţiunî pe căi indirecte, ne diferenţiăm în evaluările nóstre între $5^1/_2$ milióne, 6 milióne şi $6^1/_2$ milióne.

Nu se póte pretinde, că în asemenea împrejurărî, atingêndu-ne de budgete, am strica rostul statului. Dic dér din capul locului, că se pot face economii şi economii însemnate în budget, şi mai dic încă ceva. Aceste economii, ca sĕ le facî, trebue sĕ ai curagiŭ şi bărbaţia.

Liberalî şi conservatorî, toţî avem aceeaşî şi singura datoriă, de a lua cu bărbăţiă fórfecele cele marî, de a tăia cu densele în cheltuelile esagerate ale budgetului statului şi de a organisa ţéra — nu pe bogăţiă, ci pe sĕrăciă.

Acésta este o datoriă, cu atât mai mare, cu cât cu toţii am contribuit la esagerarea cheltuelilor, şi prin urmare cu toţii, conservatorî şi liberalî, noi aceştia, carî ne numim conducĕtorî ai ţĕrii şi ai poporului, noi, nu posteritatea — suntem datorî sĕ revenim asupra greşelilor, pe carî cu toţii le-am făcut. Atuncî când vom fi revenit asupra lor, atuncî acéstă revenire ne va fi nouĕ şi posterităţii de povaţă, de a ne feri de a mai face asemenea greşelî.

(Va urma

Curier parisian.

II.

Din tóte câte încap într'un curier: Ómenî tăiaţî în bucăţî; micî anunţurî; caritate şi metrese.

Séra stăteam cu un Néмţ într'o cafenea şi sorbiam liniştiţî din „bock"-ul de bere. In faţa nóstră erau doi Franţuzî. Când dic doi şi adaug, că eram în cartierul latin, trebue sĕ înţelegeţî îndată, că e vorba de un Franţuz şi o Franţuşcă.

„Bine frate", îmî dice Némţul, „câte pĕrechi de „prietinî" am vĕdut până acum în cartier, nu mi-s'a întêmplat nicî odată sĕ nu le găsesc certându-se. Eu audi-'i şi pe ăştia!".

Némţul sĕ înşelase însĕ, căcî deja în clipa următóre cei doi din faţa nóstră rîdeau cu hohot. Nu se cértă, ci aşa-î firea lor sĕ vorbéscă tot-deauna cu patimă!

Curios ném de ómenî Parisienii ăştia!

Se aprind şi se însufleţesc pentru tot nimicul şi apoi..... se liniştesc de-odată. E interesant sĕ citescî un jurnal parisian di de di. In fie-care di găsescî alt lucru, care pasionéză Parisul întreg, începênd dela aristrocaţii din avenue Wagram, până la necăpătuiţii dela fortificaţii. E indiferent, décă causele acestei pasionărî sunt deopotrivă de importante. Ela pasionéză deopotrivă... pentru moment. Peste câte-va dile le-au uitat cu toţii, şi lucrurile importante şi cele neînsemnate.

Bună-óră afera Dreyfus. Ce uragan producea pe vremea sa orî-ce nimic relativ la ea. Ér acum? Brisson se urcă pe tribuna camerei deputaţilor, vorbesce desprej nisce scrisorî din dosarul „aferei" făcute muşama, Méline vorbesce, Breton vorbesce şi... Parisienii oftéză plictisiţî: „Uf, ér afera!" Séu rĕsboiul din Transvaal. Burii câştigă în douĕ sĕptĕmânî douĕ învingerî straşnice. Dér cine vorbesce despre ele, acum când însufleţirea s'a rĕcit? Dór Edmond Rostand mai scrie o odă clasică în „Le Figaro" despre „Dewett fantoma".

Dér sĕ luăm altă pildă. Inainte cu douĕ sĕptĕmânî s'a întêmplat o crimă îngrozitóre la Paris. S'au aflat aprópe la aceeaşî oră, în douĕ cartiere deosebite, douĕ pachete. Unul conţinea douĕ mânî şi douĕ picióre de om, altul trunchiul şi capul absolut mutilat al aceluiaşî om. O sĕptĕmână n'a fost vorba în pressă şi pe strade, decât de acest om tăiat în bucăţî. Indignarea contra asasinului era enormă. Ómenii steteau cu césurile înaintea morgei, ca sĕ le vie rêndul sĕ-l vadă pe omul tăiat în bucăţî. Poliţia a primit peste *trei sute de mii* de scrisorî, căcî fie-care voia sĕ-şî spună părerea în acéstă afacere misteriósă. Acum suntem deja în sĕptĕmâna a treia, asasinul nu s'a găsit, dér lumea s'a plictisit de a-se preocupa de el. In loc de a mai fi cuprins de gróză, adî fie-care Parisian surîde când vorbesce de omul tăiat în bucăţî. „De ce? S'au făcut deja decî de „spirite" despre acest nenorocit şi când începî odată sĕ rîdî, te-ai înseninat. Despre Cochefort, şeful conducĕtor al acestei afacerî, a spus cineva în glumă, că ar fi esclamat: „Dér e absurd sĕ căutăm pe asasin, e evident, că avem de a face cu un suicid!" Ajunge atâta, ca de câte orî se scrie prin jurnale, că d-l Cochefort a dat de o urmă nouă, fie cine sĕ pufnéscă în rîs. S'a şi nimerit, ca sĕ se păcăléscă straşnic odată şeful poliţiei. Câţî-va martorî au declarat, că au vĕdut în nóptea crimei pe stradă. unde s'a aflat unul dintre cele douĕ pachete, o cétă de tinerî, dintre carî unul ducea un pachet. Poliţia posedând descrierea lui, a pus mâna pe el. Acesta a recunoscut, că într'adevĕr a avut pachetul, dér, că el l'a furat de după o pórtă, unde-l aflase, şi că numai după-ce a vĕdut ce-i înăuntru, a cercat sĕ se debaraseze de el cât mai în grabă. Spusele lui s'au adeverit şi tótă afacerea a luat o fasă nouă.

Dér décă asasinul nu s'a găsit încă, sĕrmanul om tăiat în bucăţî, tot a adus un bine, fără sĕ vré. Vorba ceea: „mintea Românului tot a de pe urmă" se póte aplica fórte bine şi fraţilor noştri Franţuzî.

* * *

E îngrozitor, ce uşuraticî sunt ómenii ăştia. La esposiţiă s'a rupt o pasarelă omorînd atâţia inşî... din negligenţă, într'o sĕptĕmână s'au întêmplat patru deraierî de trenurî îngrozitóre... din negligenţă. Comedia francesă a ars tot din negligenţă. Şi lumea indignată momentan, rîde apoi. Astfel când a ars „opera comică" mai acum vre-o dece anî, ministrul cultelor a fost interpelat în cameră pentru negligenţa serviciului de pompierî. „Domnilor", a rĕspuns acesta, „arătaţi-mî un singur teatru în lume, care sĕ nu fi ars. Mai curênd séu mai târdiu trebue sĕ ardă fiă care. Acum i-a venit rêndul operei comice şi... *voilà!*" Nenorocirile întêmplate la acest incendiu îngrozitor s'au uitat până adî, dér vorba ministrului a rĕmas celebră.

In fiă-care di se întêmplă catastrofe de tramvaiurî, şi nu va fi o minune, décă într'o bună di se va întêmpla cea mai mare nenorocire: sĕ se surpe Parisul întreg, căcî după un calcul făcut de inginerî, subsolul oraşului întreg e săpat, aşa că décă a-i pune locşor lângă locşor din cât mai e nesăpat sub Paris, de-abia ai căpĕta un loc cât curtea Luvrului. Apă, gaz, scurgerî, sîrme de telegraf şi telefon, tot e dus pe sub pământ şi acum s'a mai făcut şi trenul subteran metropolitan. Urmarea: In sĕptĕmânile trecute, când voiau sĕ transpórte un vagon din trenul transsiberian al esposiţiei rusescî, care trăgea 30,000 de chilograme, s'au cufundat strădile sub el şi a trebuit sĕ se calculeze o cale cu ocolurî nenumĕrate, pe stradî mai puţin săpate pe dedesubt, pentru-ca sĕ pótă fi transportat.

Dér voiam sĕ spun de binele pe care l'a făcut sĕracul om bucăţî. Étă-l. Faptul acesta ne mai pomenit, ca un om sĕ fiă astfel mutilat în centrul Parisului, a fost prea de tot neobicînuit şi lumea a început sĕ strige, că poliţia nu-i destul de vigilentă. Şi într'adevĕr D-l Lépine a dat o circulară, prin care poliţia inteţindu şî forţele, a făcut până acum *douĕ mii* de arestărî, numai adî nópte *şése sute*, între carî s'a arestat şi o bandă întrégă de periculoşii „apaches", carî au o mulţime de omorurî pe consciinţă.

La teatrul „Gymnase" se jócă în fiă-care séră o piesă fórte nostimă: „La bourse on la vie", de A. Capus. O pĕrechiă de Parisienî tinerî trăesc dile albe şi-şî cheltuesc tótă averea iubindu-se şi împlinindu-şî tóte poftele inimei. După-ce au sĕrăcit n'au puterea sĕ părăséscă Parisul lor drag şi sĕ trăéscă cinstit la moşia, ce le-a mai rĕmas. „*Cela finira mal*", dice bărbatul decâte-orî face vre-un împrumut nou, „ça finira mal", când întră în legătură cu un financiar necinstit... dér n'are puterea sĕ nu facă paşii aceştia, despre care e convins, că sunt greşiţî. Şi într'adevĕr dă de belele... de carî numai sfîrşitul necesar unei „comedii" îl scapă.

Dér aşa-i Parisianul, uşuratic.

SCIRILE DILEI.

— 13 (26) Decemvrie

Principele Nichita către monarchul nostru. Din incidentul aniversării de 40 anî ai domnirei sale, principele Nichita al Muntenegrului a primit felicitărî dela aprópe tóte curţile europene. El fù salutat şi de Majestatea Sa monarchul nostru. Principele a respuns prin următórea telegramă: „Prea graţiósele urărî de fericire ale Majestăţii Vóstre din incidentul iubileului domnirei mele, sunt o nouă dovadă de înaltele şi preţiósele pornirî, ce le aveţî faţă de mine. Inima mea este strĕbătută de cea mai adêncă gratitudine faţă cu Majestatea Vóstră. In decursul domnirei mele lungî şi grele, totdéuna m'am bucurat de vecinătatea unui imperiu, a cărui cultură înaltă şi al cărui progres a esercitat influinţa cea mai norocósă şi mai binefăcĕtóre asupra desvoltărei morale a ţĕrii mele. Influenţa acésta şi bunătatea nobilă a acelui cavaleresc şi stimat domnitor, pe care l'am admirat atât de adeseorî şi ale cărui binefacerî le-am simţit, m'au îmbărbătat tot-déuna estra-ordinar în împlinirea chemării mele. Ţéra mea, fa-

milia mea și eu vom fi pururea mulțumitorĭ față de Majestatea Vóstră — *Nicola*."

Mare serbare de Crăciun. La Teatrul Național în Bucurescĭ au început să se facă marĭ pregătirĭ pentru o splendidă serbare ce se va da în ajunul Crăciunului. Acéstă grandiósă serbare, se va da de Societatea dramatică împreună cu „Soc. Leagănul Sf. Ecaterina". In fruntea acestei serbărĭ s'a instituit un comitet pe patronaj compus din dómne din înalta societate. Intre altele se va aranja un bogat și frumos pom de Crăciun împodobit în mod artistic cu jucării pentru copii; căișorĭ etc. etc. Vor fi recitări precum și micĭ scene alegorice.

Nou advocat român. D-l Dr. *Ștefan Rozvan* a depus ḑilele trecute censura de advocat cu strălucit succes în Budapesta. — Noul advocat, precum suntem informațĭ, își va deschide cancelariă advocațială în Arad.

Nenorocire la o vênătóre. Din *Șard* (lângă Alba-Iulia) ni-se comunică următórea întêmplare tragică: „Joi în 20 Decemvrie n. s'a întêmplat în pădurile episcopiei rom. cat. dela Varnița, în partea așa numită „Măgura", o mare nenorocire. D-l Iosif *Ciobota* din Șard, pădurar al episcopiei, aranjase în numita ḑi o vênătóre de capre selbatice, luând parte mai mulțĭ gornicĭ de pădure. Vênătórea era în toiul ei pe la 11 óre din ḑi. De-odata însă d-l Ciobota se trezesce isbit de un foc de pușcă, ce l'a nimerit în piept din sus de inimă și căḑu jos într'un torent de sânge, care-i țîșni din piept. Ómenii înspăimântațĭ fugiră care încătrău, rĕmânând lângă victimă numai vre-o doi inșĭ. S'a telegrafat îndată după medic, care și sosi Joi séra la 7 óre, însă prin întunecimea și calea grea n'a putut străbate sus în pădure la locul sinistrului. Intr'un târḑiu a sosit la Varnița un om și a spus, că Ciobota ar fi mort. A doua ḑi diminéța însă medicul c'un prim-pădurar au plecat totuși și au sosit abia la 1 óră d. a. la locul unde zăcea victima, pe care o aflară în viață. D-l Ciobota a fost ridicat și dus la Varnița, unde după ce i-s'au dat primele îngrijirĭ medicale, șĭ-a revenit la cosciință, dér nu putea vorbi, decât că amintea într'una numele unui gornic bĕtrân din Țăuțĭ. In 22 Dec. diminéța fù dus apoi în spitalul călugărițelor din Alba-Iulia, unde fiind luat sub îngrijire medicală, se speră totuși, că va scăpa cu viață. După-cum aud, amintitul gornic de pădure cu numele Helga a fost numai decât arestat. El pretinde, că vĕḑênd mișcându-se o tufă, în care presupunea că ar fi un porc selbatic, a descărcat arma. In acea tufă însă se afla Ciobota. Până acum nu-i definitiv constatat, décă e vorba aicĭ de o crimă, orĭ de o nenorocire provenită în urma unei neatențiunĭ. D-l Iosif *Ciobota* se bucură de simpatii generale în jurul acesta, fiind om uman și ajutând poporului lipsit prin ocupația, ce-i da la lucrările de pădure. Mântuirea lui o dorim toțĭ câțĭ îl cunóscem — *X*."

Un episcop pentru pressa catolică. Episcopul romano-catolic *Mailath* din Alba-Iulia, a dat o pastorală către clerul diecesei sale, în care îi recomandă să-șĭ dea silința a convinge pe credincioșĭ, că este necesar a sprijini și abona numai astfel de foi și reviste, carĭ sunt redactate în spirit catolic.

Românĭ arestațĭ în Atena. Poliția din Atena a telegrafat poliției române, că acolo au fost arestațĭ tinerii Nicolae Nacian, Vasile Lazariu, Dimitrie Zanulescu și Constantin Zota, Românĭ, carĭ implorau acolo ajutóre bănescĭ spre a pută merge în Transvaal. Făcându-se cercetarĭ de poliția grecéscă, tinerii au mărturisit, că ei au evadat din penitenciarul din Bucurescĭ, unde se aflau arestațĭ din causa agitațiilor socialiste la sate. Guvernul român a ordonat facerea unei grabnice anchete spre a-se afla antecedentele celor arestațĭ.

Despre Țarul Rusiei se scrie din Petersburg, că starea sănĕtății lui s'a îmbunătățit așa de mult, încât la sfatul medicilor era să se întórcă în capitala imperiului. Dér fiind-că în Petersburg graséză influenza în mod contagios, Țarul a renunțat la planul acesta și va rĕmâné și mai departe în Livadia. „Novosti" anunță, că Țarul va merge luna viitóre în Riviera. — Poporațiunea Chievului va ridica o biserică votivă, numită Sf. Nicolae, în amintirea însănĕtoșirii Țarului. Cheltuelile se adună prin colecte. Biserica va fi unul din monumentele cele mai frumóse din Chiev.

— Trimișii Țarului, carĭ au fost în Sicilia spre a închiria o vilă pentru Țar, au sosit la Menton, în sudul Franciei, unde visitéză tóte hotelurile și vilele. Dela Menton ei se duc la Cap St. Martin. In Paris se crede, că părechea imperială rusésca va merge în curênd în Francia.

Cel mai bĕtrân soldat în activitate este în întréga Europă amiralul rusesc contele *Lognin-Logninovicĭ-Heyden*, care peste câte-va ḑile își va serba jubileul de 80 de anĭ pe cariera militară. Amiralul rus s'a născut în 1806 și în 1820 a întrat în armata rusésca. In 1827 a participat la lupta maritimă dela Navarim, luptând sub comanda tatălui sĕu. In 1849 Țarul Nicolae I l'a numit adjutant de general, purtând acest titlu timp de 51 anĭ sub patru Țarĭ. Anul trecut el șĭ-a serbat jubileul de 50 de anĭ al acestei numirĭ. Fiind-că era proprietarul tuturor ordinelor de distincțiune rusésca, actualul Țar i-a dăruit fotografiile bătute în diamante ale Țarilor Nicolau I, Alexandru II și Alexandru III. Bĕtrânul de 94 anĭ se bucură de sănĕtate deplină. El e originar dintr'o familiă olandesă, care a emigrat în Rusia în vécul 18. Un asemenea record în serviciul militar n'a mai ajuns până acum, decât împĕratul german Wilhelm I.

Emigranții din Bosnia către Țar. Din Belgrad se anunță, că emigranții sêrbĭ din Bosnia și Herțegovina au trimes Țarului, cu ocasiunea ḑilei sale onomastice (Sf. Nicolae), o telegramă de felicitare, esprimând dorința, ca sub Țarul Nicolae să crésca mărirea Rusiei, să se înalțe gloria slavismului și să îndeplinéscă *liberarea Slavilor apăsațĭ*.

Greva din portul Anvers. O telegramă din Anvers (Belgia) spune, că portul este pustiu. Primarul, spre a se păstra ordinea, a chemat sub arme garda. El a oprit atrupamentele.

Noua organisare a comunelor rurale în România. Ḑilele acestea se va depune pe biuroul Senatului proiectul de lege privitor la noua organisare a comunelor rurale. După acest proiect de lege comunele rurale vor avé cel puțin 600 de locuitorĭ. Nouăle circumscripțiii se vor stabili la început de către consiliul de miniștri, după avisul consiliilor județene. In capul fie-cărei circumscripții comunale va fi un primar ales de consiliul comunal printre consilierii comunalĭ séu printre alegătorii comunalĭ.

Cătunele dependinte de comună vor forma despărțirĭ, în capul cărora se va afla un delegat al primarului, fără ca să aibă cancelarie. Principala atribuție a acestor delegațĭ va fi de a face acte de stare civilă. Printr'un alt proiect de lege, d-l C. Olănescu, ministrul de interne, organiséză pe notarĭ, Notarii vor avea atribuții curat comunale și vor avea în deosebi sarcina de a aplica legile de ordin general. Se va înființa o șcólă de notarĭ și pe viitor notarii nu se vor recruta decât printre absolvenții șcólei.

Inchiderea Anului Sfânt.

Din Roma se relatéză, că în 24 l. c., în ajunul Crăciunului, la órele 12 fără un sfert s'a făcut la *Basilica San Pietro* a Vaticanului închiderea Anului Sfânt cu o pompă și cu un fast estra-ordinar.

In piața din fața catedralei Sf. Petru staționa o lume imensă; ordinea a fost menținută de armată. Basilica e splendid decorată. In stânga porții sfinte, care urmă să fiă zidită, se înălța tronul Papei lucrat artistic din catifea purpură cu aur; apoi urméză tribuna Suveranilor, a prinților și a invitaților, în care se aflä puțină lume, deși s'au făcut 80,000 învitații.

Papa Leo XIII s'a dat jos din apartamentul sĕu fiind condus pe „*sedia gestatoria*" de către membrii clerului, cu ceremonial splendid, în basilică. La altarul de dinaintea porții sfinte, Papa a îngenunchiat și a rostit ó scurtă rugăciune, apoi a lăsat să defileze înaintea sa personagele marcante învitate, și pe urmă s'a urcat pe tron. Corul a intonat un imn ocasional și Papa a bine-cuvêntat materialul destinat ziduierii porții sfinte.

După acésta Papa s'a dus înaintea porții, a îngenunchiat și a împrăsciat varul cu o mistriă de aur în trei rêndurĭ în pragul porții sfinte, depunênd și trei cărămiḑĭ cu diferite inscripții: o cărămidă avênd o medaliă de aur, alta medaliă de argint și a treia medaliă de bronz. Medaliile purtau portretul Papei Leo XIII cu câte o inscripțiă, amintind deschiderea și zidirea porții sfinte de către Papa Leo XIII.

Papa s'a urcat apoi érăși pe tron și patru cardinalĭ au pus var și cărămiḑĭ; la urmă lucrătorii au desĕvêrșit totul, zidind pórta sfântă cu o placă de marmoră.

Papa a binecuvêntat apoi mulțimea, care l'a aclamat, și s'a retras în apartamentele sale.

Regina Margareta la Roma.

Lunĭ, a sosit la Roma vĕduva regină Margareta și întrégă capitala a fost într'un gând a o aclama cu căldură, esprimându-i în mod grandios încă odată compătimirea pentru imensa durere, ce i-a causat'o asasinarea regelui Umberto.

Ĕtă ce i-se telegraféză „Universului" despre primire:

La gara se aflau regele Victor Emanuil III, regina Elena, precum și personalul Curții în frunte cu generalul Brusatti. Apoi ministrul în cap cu primul-ministru Saracco, primarul (sindaco) Romei, președinții curților de Casație și de Apel și capii tuturor autorităților și generalii din garnisónă.

Vĕduva Regina, descinḑênd din vagon ajutată de Augustul ei fiu, Regele Victor Emanuel, pe care l'a îmbrățișat cu căldură și l'a sărutat cu efusiune de mai multe orĭ, — s'a dus întâiŭ spre Regina Elena, pe care a îmbrățișat'o de asemenĭ. Regina era în mare doliu.

După ce s'a întreținut câte-va minute cu persónele presente, vĕduva Regină s'a urcat într'o trăsură deschisă. Pe strade o lume imensă a aclamat'o cu căldură.

In piața Termini trăsura s'a oprit. Aici erau adunațĭ, comitetul de dómne, din care fac parte femei din tote categoriile sociale, în cap cu principesa Sonnino, apoi marchize, contese, nobile, burghese, lucrătóre și spălătorese; delegația cercului universitar monarchic, condusă de d-nii Fabio Cruciani-Alibrandi și Bartolomeo Tittoni, cavaler Berti, cavaler Cagli, cavaler Pio Santini, cavaler Poggi și cavaler Corratti, în frunte cu prințul Prospero Colonna care a remis reginei vĕduve un splendid album plebiscitar de condolențe; decorațiile cercului Savoia, a înfrățirei militare Umberto I, a Veteranilor dela 48—49, a Tinerimei monarchice Umberto I, a Unității liberale romane, a Uniunei constituționale, a Cercului monarchiei roman, a Asociațiunei femeilor „Margherita di Savoia e Principesa Elena di Napoli", etc.

Regina vĕduvă a primit fórte emoționată cuvintele de adênc devotament și de omagiu ale delegaților, apoi a plecat spre Palatul Piombino, pe care i-l'a cumpĕrat Augustul ei fiu cu două milióne și jumĕtate de francĭ. Aicĭ, în fața palatului Regina vĕduvă a fost întêmpinată de elevele tuturor școlilor de fete din Roma, carĭ i-au făcut o ovațiă emoționată și duiósă presentându-i buchete de florĭ.

Rĕsboiul din Africa-sudică.

Cu tóte-că lord *Kitchener*, după cum s'a semnalat într'o telegramă, ce am dat'o erĭ, a asigurat pe ministeriul de rĕsboiŭ din Londra, că Burii nu progreséză în Capland și că în n'ar fi sprijinițĭ de Africanderĭ, totuși rĕmâne constatat, că mișcarea din urmă a Burilor a produs în Anglia întrégă o mare consternare.

Intréga pressă londonesă publică telegrame fórte alarmante despre agravarea mișcărei Africanderilor din Capland.

După aceste telegrame, mulțĭ deputațĭ ai camerei din Capetown *au fost silițĭ să demisioneze*, deóre-ce alegĕtorii lor *manifestă nemulțumirĭ profunde* în urma atitudinei lor prea guvernamentale.

*

„*Daily Mail*" primesce dela corespondentul sĕu din Capetown sensațională scire, că *întrega coloniă a Capului este în plină revoluțiune*. Burii năvălitorĭ înainteză repede, *repurtând pretutindenĭ în drumul lor victorii strălucite asupra garnisónelor engleze*.

Englesii din provincie fug în Capetown. *Teritorii vaste sunt cutreerate de Burĭ* năvălitorĭ și pretutindenĭ Africanderii îĭ primesc cu entusiasm și se unesc cu ei. Apoi rechisiționeză tóte carĕle, vitele, etc. Au distrus mai multe linii telegrafice și acum amenință să distrugă liniile ferate.

Guvernul Caplandului, extrem de îngrijat de acéstă invasie, retrage din diferitele centre tóte provisiunile, armele și dinamita destinate trupelor generalului Kitchener și le transportă în Capetown.

In curênd se va proclama starea de asediu în întréga coloniă a Capului.

Englesii fruntașĭ din Capetown au telegrafat guvernului central din Londra, imputându-i, că nu cunósce gravitatea extremă a situației în Africa de Sud și cerênd de urgență întărirĭ puternice.

*

Din *Bruxella* se telegraféza, că după scirile sosite la legațiunea de acolo a Transvaalului, numĕrul Burilor invadațĭ în patru comandos în Capland, sub conducerea lui Herzog și Louis Bhota, se urcă la vre'o 6000.

Până acum *10 mii de Africanderĭ pe deplin înarmațĭ s'au unit cu comandele bure* și înaintéza spre sudul Caplandului, amenințând să distrugă linia ferată, care unesce Capetown cu Bloemfontein și Kimberley.

In Capetown și în Capland e o panică indescriptibilă. Credința este, că cel puțin 30.000 soldațĭ ar trebui, ca să opréscă înaintarea Burilor și a Africanderilor spre Capetown.

Intréga pressă din Londra reproșéză în terminĭ amarĭ guvernului și în special ministrului de rĕsboiŭ întârḑierea trimiterei cailor în Africa de sud.

*

Din Capetown se telegraféza, că numĕróse trupe engleze din Oranje și Transvaal înainteză spre nordul Caplandului pentru a împiedeca înaintarea Burilor.

Literatură.

A apărut Nr. 1 din „*România Ilustrată*" revistă politico-literară", director *Ioan Russu Abrudeanul*, — cu următorul sumar:

Către cetitorĭ. O visită la Sarmisegetuza, de d. Take Ionescu. Cronică de d. I. L. Caragiale. G. Gr. Cantacuzino (cu portret). Cerem satisfacțiă de d. Ion Rusu Abrudeanul. D. G. Mârzescu și Coróna, de d. Iordache Vulpescu. Stef. Mihăileanul (cu portret) de d. George Rădulescu. Dr. Emil Racoviță (cu portret) Prietenii poporului, comediă în 3 acte de Ivann. Obligațiunile împrumutului patriotic bulgar (cu un clișeu). Câte-va învĕțăminte, de Nestor. Dimitrie Giuvaru (cu portret). Cestia teatrului Național, de d. George I Sigala. Matei Gr. Ciocârdia (cu portret). Paginĭ istorice: Napoleon la St. Elena de Pan. Em. Miclescu (cu portret). Un articol al lui Stefan Mihăileanu. I. Th. Florescu (cu portret). Revista esterióră, de Eastern. Jubileul societății geografice, de d. P. Ionițescu. Carnetul lunei. Bibliografii.

— Costul abonamentului: In România pe un an 20 lei; în streinătate pe un an 24 lei.

Proprietar: ***Dr. Aurel Mureșianu.***

Redactor responsabil: ***Traian H. Pop.***

Dela „Tipografia A. Mureşianu“ din Braşov, se pot procura următórele cărţi:

Cărţi de rugăciunĭ şi predicĭ.

Predicĭ pe tóte Duminecile şi sĕrbătorile de peste an. Vul. I. de *Em. Kleftrescu*, cunoscut atât de bine în cercurile românescĭ din numĕrósele sale scrierĭ. Are 250 pag. Preţul (4 lei) 1 fl. 50 cr.

De acelaşĭ autor a apărut Vol. II. cu „***Predicĭ ocasionale şi funebrale***“, care se estinde pe 220 pag. şi conţine predicĭ multe pentru cununii, şi diferite ocasiunĭ (la sânţirea de bisericĭ, la instalărĭ de parochĭ, la presentarea pentru primaóră a preotului în parochii etc. et.) Peţ. ·1 fl. 70 cr.

Cuvêntărĭ bisericescĭ pe sĕrbătorile de peste an, scrise de Prepositul capitular *Ioan Papiu.* Pe lângă predicĭ, se mai află în text câte-o instructivă notiţă istorică privitóre la însemnătatea diferitelor sĕrbătorĭ. Conţine vre-o 400 pag. Preţul (în loc de 2 fl.) prin postă 1 fl. 60 cr.

Cuvêntărĭ funebralĭ şi iertăciunĭ pentru diferite casurĭ de mórte, ntocmite de *Ioan Papiu.* Conţin vre-o 400 pag. Preţul 1 fl. 50 cr. (prin postă 1 fl. 60 cr.)

Predie pentru Duminecile de peste an, compuse după catechismul lui Decharbe, de *V. Christe*. Conţine predicĭ dela Dumineca XI după Rosalii până la Dumineca Vameşului. Preţul 80 cr. (prin postă 85 cr.)

Predicĭ pentru Duminecĭ de *Iustin Popfiu*, învĕţatul scriitor bisericesc, marele orator şi bunul Român de odinióră. Format mare de 500 pag. Preţul 2 fl. 20 cr. (prin postă recomandat 2 fl. 35 cr.)

„***Carte de Rugăciunĭ, cererĭ şi laude***“ spre folosul şi mângăierea sufletelor creştinescĭ. Conţine 201 pag. Preţul legat simplu 80 b. leg. în pânză 1 cor. 60 b. în piele şi aurit 3 cor. 20 b. în catifea cu copcii şi cu cruce 7 cor. — b.

Scrierĭ istorice.

Memorii din 1848—49 de *Vas. Moldovan*, fost prefect al Legiunei III în 1848—49. Preţul 50 cr. (cu posta 55 cr.)

„***Ţéra nóstră***“. Descrierea părţilor Ardealului dela Mureş spre miadă-di şi valea Murĕşului, de *Silvestru Moldovan*, — e o scriere unică în felul sĕu, atât de căldurós apreţiată de întréga diaristică română. Cu deosebire din bibliotecile poporale ea n'ar trebui sĕ lipséscă. Preţul 1 fl. (cu posta 1 fl. 10 cr).

„***Pintea Vitézul***“, tradiţiunĭ, legende şi schiţe istorice, de *Ioan Pop-Reteganul.* Cea mai completă scriere despre eroul Pintea. In ea se cuprind fórte interesante tradiţiunĭ şi istorisirĭ din tóte părţile, pe unde a umblat Pintea. Preţul 20 cr. (cu posta 23 cr.)

„***Românul in sat şi la óste***“. Acesta este titlul unei nouĕ cărticele, ce d-l *Ioan Pop Reteganul*, cunoscutul şi meritatul nostru scriitor poporal, a dat literaturei române. Preţul 10 cr., cu posta 13 cr.

„***Colonel David baron Urs de Margino la Solferina şi Lissa***“, interesanta şi eminenta conferenţă, ce a ţinut'o d-nul colonel c. şi r. *Francisc Rieger* anul trecut în reuniunile militare dela Braşov şi Sibiiu. Broşura conţine şi douĕ portrete bine reuşite ale baronului Urs, unul din anii de mai înainte, când încă era major, ér altul din timpul mai recent; mai conţine şi o hartă a Lissei, cum şi ilustraţiunea mormêntului eroului nostru. Preţul 40 cr. (plus 3 cr. porto.)

Atragem atenţiunea cetitorilor asupra cărţilor de mai jos, carĭ se vênd cu preţurĭ reduse, ba chiar *numai pe jumĕtate, de cum s'au vêndut până acum.*

1) *Lascar Viorescu*, ***O icónă a Moldovei din 1851*** de *Wilhelm de Kotzebue.* E cunoscută acéstă scriere ca o lucrare istorică de mare valóre în literatura nóstră, Conţine 268 pag. cu tipar curat şi hârtie de lux. Preţul în loc de 4 cor., cum s'a vêndut până acum, este adĭ numai *2 cor.* (+ 30 banĭ porto.)

2) ***Poesii*** de *Veronica Micle*, regretata nóstră poetă. Conţine 144 pag. In loc de 3 cor., se vinde numai cu *1 cor. 50 b.* (+ 10 b. porto).

3) ***Poesii complecte*** de Carol *Scrob*, Numele acestui autor este de asemenea bine cunoscut literaţilor noştri şi poesiile lui ocupă un loc frumos în literatura română. Preţul s'a redus dela 4 la *2 cor.* (+ 20 b. porto).

4) ***Instrucţiunea gimnasticei*** în scólele de băeţĭ şi de fete. Cu 57 figurĭ în text, de *D. Ionescu*, profesor de gimnastică la liceul Lazăr şi la şcóla normală de institutorĭ din Bucurescĭ. Preţ. în loc de 3 cor. e 1 cor. 50 b. (+ 10 b. porto) De lipsă e mai cu sémă pentru învĕţătorĭ.

5) ***Originea monedelor*** (a banilor) de *M. C. Suţu*, o interesantă conferenţă ţinută la Ateneul Român din Bucurescĭ. In loc de 1 leu se vinde cu 50 banĭ.

6) ***Poesii*** de *F. M. Stoenescu.* Este o carte mare de 252 pag. cu esterior plăcut şi bine îngrijit. Autorul e de asemenea cunoscut în literatura română şi versurile sale frumóse nu au lipsă de laudă, căcĭ se laudă de sine. In loc de 4 cor. se vinde cu 2 cor. (+ 10 b. porto.)

7) „***Vréi sĕ te iubéscă bărbatul?***“ Broşura cu acest titlu conţine poveţe practice seriόse şi fórte potrivite pentru familiile bune. Preţul dela 1 cor s'a redus la 50 b. (+ 5 b. porto).

Scrierĭ scolare.

Istoria pedagogiei de *V. Gr. Borgovan* O carte nouă şi de mare interes pentru toţĭ bărbaţii de şcólă. Preţul 1 fl. 50 cr. (cu posta 1 fl. 60 cr.)

Istoria Biblică pentru folosul scólelor poporalĭ din diecesa Gherlei. (Cu permisiunea superiorilor). Tipărită în 1898, Partea I (Testamentul vechiŭ) costă 25 cr., ér partea II (Testamentul nou) 20 cr. plus câte 3 cr. porto de fiă-care.

Cântul în şcóla poporală de *Iuliu Pop*, învĕţător în Năsĕud. Teoriă, praxă şi cântărĭ. Este o scriere întocmită pentru cei ce propun cântările. Preţul 30 cr. (cu posta 33 cr.)

Manual catechetic pentru primii anĭ şcolasticĭ, ca îndreptar pentru catecheţĭ, învĕţătorĭ şi părinţĭ, prelucrat de *Basiliu Raţiu*, profesor la seminariul din Blaşiu Preţul 40 cr. (cu posta 45 cr.)

Gramatica limbei române, pentru şcólele inferióre, prelucrată după sistemul fonetismului modern, de *Ioan Papiu.* Partea I. Etimologia. *Ediţiunea II.* Preţul 50 banĭ.

„**Invĕţătură creştinéscă**“ sĕu ***Catechismul mare*** pentru tinerimea greco-cath *Ediţiunea III.* (1898). Cu binecuvêntarea episcopului de odinióră al Gherlei, Ioan Alexi. Noua ediţiune a apărut cu îmbunĕtăţirĭ şi e tipărită cu ortografia cu semne. Conţine 284 pag., format 8°, e legată solid şi costă 80 cr. (cu posta 90 cr.)

„Călindarul Plugarului“

pe anul comun 1901,

se póte procurá dela Tipografia A Mureşianu din Braşov.

„*Călindarul Plugarului*“ intră în anul al IX-lea, cuprindênd: In *partea calendaristică*: Cronologia anului 1901, Regentul anului; Sĕrbătorile şi alte dile schimbătóre; Calculul sĕrbătorilor mai marĭ; Posturile etc. Urméză partea strict calendaristică: cele 12 lunĭ ale anului cu sfaturĭ pentru plugarĭ şi semnele de timp după calendarul de 100 de anĭ.

Urméză Genealogia domnitorilor; Taxele telegramelor şi postale; Competinţe de timbru şi taxe; Scala timbrelor; apoi Têrgurile din Ardeal, Bănat şi Ţera unguréscă după datele oficióse îndreptate şi publicate de ministrul de comerciŭ.

In *partea literară* se găsesc bucăţĭ alese: Cântec (poesiă de G. Coşbuc); Ostaşilor Românĭ (P. Dulfu); Dorobanţul (G. Coşbuc); Crainicul primăverei (Sân-Petreanul); Testamentul lui Moş-Cârlig, schiţă de I. C. Panţu; o frumósă Poveste de pe vremea când Mântuitorul Christos umbla pe pămênt; Cuvinte înţelepte ş. a.

In *partea economică*: Lucrarea pămêntului; Crescerea vitelor; Hrana vitelor; Grijile de avut la hrănirea vitelor; Hrana ţĕranului şi crescerea caprelor; Puterea de nutrire a pómelor.

Economia casnică: Prăsirea curcilor; Clocirea şi crescerea puilor de găină; Conservarea ouĕlor. Urméză felurite *poveţe* tot din sfera economiei casnice.

In fine o interesantă istorisire despre Ciudăţeniile trăsnetului.

De astă-dată „Călindarul Plugarului“ cuprinde ilustraţiunile: edificiul gimnasiului român din Braşov şi sala festivă a acestui gimnasiu.

Călindarul costă **25** crucerĭ sĕu **50** de banĭ esemplarul, (+ 5 banĭ porto postal.) **Vêndetorilor se dă rabat** cuvenit.

Publicare de licitaţiune.

Pe temeiul decisiunei on. judecătorii de cerc reg. din loc, cu data de 14 Decemvre 1900 Nr. 1900 Ö. 411/4, se vor vinde **în 2 Ianuarie 1901** st. n. înainte de amédĭ la 9 óre obiectele mobile, ce se ţin de lăsămêntul lui Nyágai János curelar reposat în acest oraş la 14 Nov. 1900, carĭ obiecte constă din marfă de curelar şi mobile de casă, şi sunt preţuite în total cu 4573 cor. 28 banĭ, cu licitaţie şi în banĭ gata celor ce vor oferi mai mult.

Amatorilor li se face cunoscut prin acésta

Braşov, 24 Decembre 1900.

Bundschuch,
ca comisar esmis pentru licitaţie.

Cautǎ aplicaţie.

Subscrisul învĕţător cualificat, în pensiune, am funcţionat 18 anĭ ca atare, am înfiinţat 14 corurĭ vocale, de presinte ocup postul de cantor la biserica rom. gr. or. din Clujiŭ şi scriitor în cancelaria protopresbiterală, caut aplicare ca diriginte de cor în şi afară de ţéră, ca cantor bisericesc sĕu ca scriitor, la vre-o bancă sĕu în orĭ-ce cancelariă românéscă.

Traian Bratescu,
diriginte de cor,
Kolozsvár,
(Görögtemplom-utcza 6).